

Proletariusze
wszystkich
krajów
łączcie się!

ŁÓDZIANIN

Niech żyje
Rząd
robotniczy
i włościański!

TYGODNIOWY ORGAN POLSKIEJ PARTJI SOCJALISTYCZNEJ.

Nr. 16 (705)

Redakcja otwarta od 6 — 8 w.
Administracja otwarta w dni powszednie od 6 pp. do 8 wiecz.
W niedziele i święta adm. nieczynna.

Łódź, Sobota, dnia 20 kwietnia 1929 r.
Redaktor przyjmuje w poniedziałki i środy od 6—7 w.
Rękopisów redakcja nie zwraca.

Warunki prenumeraty:
w Łodzi bez odn. miesięcznie 1 złoty.
Z odnośnieniem do domu 1.20 „
Na prowincji z przes. poczt. 1.50 „
Zagranicą — miesięcznie 2.25 „

Rok XXIV.

Redakcja i Administracja: Łódź, Piotrkowska 83. Tel. 99. Skrzynka poczt. 300. Konto czekowe P.K.O. Nr. 60,398.

Cena 30 groszy.

W niedzielę, dnia 21 kwietnia r. b. o godz. 10 rano w sali RADY MIEJSKIEJ przy ul. Pomorskiej 16, odbędzie się

Ogólne Zebranie członków P. P. S. okręgu Łódź-miasto

- z następującym porządkiem obrad:
- 1) **Kryzys demokracji — referuje tow. E. Wieliński.**
 - 2) **Przesilenie konstytucyjne i sytuacja gospodarcza — referuje tow. N. Barlicki.**
 - 3) **Obchód I Maja — referuje tow. A. Purlal.**

Wejście tylko za okazaniem opłaconej legitymacji partyjnej.

Sekretariat Ł. O. K. R. P. S.

Wódz Socjalizmu, Marszałek Sejmu t. Ignacy Daszyński STAJE W OBRONIE GODNOŚCI I HONORU LUDU.

List t. Daszyńskiego do b. premjera Kazimierza Bartla.

PANIE PREMJerZE!

Ponieważ żegnając się z wysokim urzędem nie obs...łeś Pan, ani nie obzd...łeś polskiego Sejmu, ponieważ nie chcesz „wyc z wilkami” i pławić serce w rozkosznych obrazach zamachów i znęcań się nad przedstawicielami trzydziestomiljonowego narodu, wybranymi w powszechnym głosowaniu, pozwól, że temat zapowiedzianej przez Ciebie książki o wspomnieniach, z trzech lat ostatnich, wzbogacę następującymi rozważaniami.

Stało się zwyczajem w Polsce, że po zamknięciu urzędowym każdej sesji Sejmu, rozpętuje się nad głową Sejmu i wszystkich posłów jakaś orgastyczna burza obelg, wyzwisk, gróźb, porównań najdzikszych w swoim okrucieństwie. „Zemstą rozkoszuje się na zimno”, angażuje się wszystkie pisma, aby znieważały, znieważały, znieważały posłów sejmowych, jako zdrajców, łotrów, nierządnic, hebesów, idiotów, gorszych od kryminalistów i t. d. i t. d. Żaden dozorca więzienny, gdzie siedzą osądzeni zbrodniarze, wyrzutki społeczeństwa, nie potrafiłby takimi obelgami traktować nieszczęśliwych więźniów, jak się traktuje, ku moralnemu przerażeniu Polaków i obcych, co roku traktuje posłów polskiego Sejmu.

Ponieważ to robią ludzie wielkich zasług, ludzie otoczeni legendą najcudniejszą, jaką około jednostek może osnuć wdzięczność i najgłębszy podziw mas, przeto zapytajmy się, co to za wisko okropne ma oznaczać?

Zdaje mi się, że jest to „teoria”, — straszliwa w swoim rodzaju, — wychowywania parlamentu i narodu polskiego, aby, rzuciwszy wszelką pospoliczność, szedł posłusznie ku najszczytniejszym wyżynom moralnym, aby uchronił się w niepewnej i ciemnej, zawsze groźnej przyszłości, od zguby i utraty niepodległości.

Owe przerażające „wstrząsy” mają wzbudzić i wzrucić do głębi duszę polską i skierować ją na drogę cnoty.

Tak przynajmniej pojmują te okropności niektórzy Polacy, którzy cieszą się nawet, że innych — „złych obywateli” smagają na publicznym placu i powiadają, że to dla ich dobra...

Ma to być dzisiaj podstawą wychowania parlamentu polskiego: obelga, za którą ma przyjść kij, kopanie, bicie, bat świszczący na ulicach i t. d. i t. d. Objawy te mają być najwyższym szczytem patriotycznej, pełnej troski miłości do narodu, który się — zawsze dla jego dobra — publicznie nazywa „narodem idiotów”, „obcych agentur” i t. p. epitetami.

Historja i psychologia znają taką „miłość”, i ja osobiście nie wiele miałbym w tej sprawie do powiedzenia wobec prac uczonych profesorów, Pańskich kolegów — nie na politechnice jednak — a na innych wydziałach nauk.

Nie mam też zamiaru polemizować

z objawami takiej miłości, ale pytam Pana, Panie Premierze, czy uznaje Pan tę metodę wychowawczą? Czy wychowywałbyś już nie swego syna, ale np. swego psa podobnymi sposobami?

Jako polityk aktualny, może zechce Pan odrzucić rozważania tak ogólnej natury. Przejdę więc do aktualności politycznych.

* * *

Kiedy Sejm znalazł się przed głosowaniem nad budżetem na rok 1929-30, zjawił się w kularach wysoki urzędnik polityczny, dyrektor departamentu, i zaklinał posłów — przyjaciół swoich z dwóch stronnictw, aby nie osłabli w opozycyjności i głosowali przeciw budżetowi! Nazwisko tego urzędnika jest znane Panu, jako zwierzchnikowi i szefowi Rządu.

Liczni posłowie „rządowi” głośno zachęcali swoich „nierządowych” kolegów, aby „dla uratowania honoru” głosowali przeciw budżetowi, a za jakimkolwiek „votum nieufności” dla Rządu...

W ostatniej chwili klub „rządowy” rozważał konieczność głosowania przeciw budżetowi, i dopiero Pańska interwencja temu przeszkodziła.

A cóż by to było, gdyby parlament był odmówił budżetu Państwu? Nie chciałbym wtedy czytać artykułów prasy „rządowej”, pełnej faryzeuszkowskiego oburzenia na Sejm, na posłów, na ich „zbrodniczą” i „antypaństwową” politykę...

Pchano jednak ten Sejm, aby za wszelką cenę odmówił Państwu budżetu! Co miało być potem — nie wiem!

Czy w ten sposób wychowywano Sejm w służbie dla Państwa? W jakim to celu judzono posłów, żeby odmówili Państwu budżetu? Pan może wie o tem bardzo dobrze, ale czy czynnik rządowy robiły dobrą i zbawienną dla Państwa politykę?

O tych wszystkich machinacjach nie mógł Pan w artykule swoim napisać ani słowa. Może w pamiętniku będzie Pan miał ochotę i swobodę o tem napisać.

* * *

Przejdę do rzeczy drugiej. Potępia Pan bardzo uchwałę Sejmu, oddejącą sprawę p. ministra Czechowicza Trybunałowi Stanu. Porównuje się tę uchwałę nieomal z uchwałą parlamentu angielskiego, mocą której ścięto króla Karola Stuarta, lub Konwentu francuskiego, który kazał zgilotynować Ludwika Bourbonal...

Otóż nie wchodząc w to, czy uchwała Sejmu co do p. Czechowicza była uzasadniona, czy też nie, ośmielę się zarzucić Panu, Panie Premierze, pewną nieszczerłość w traktowaniu przedmiotu. Niktby p. Czechowicza o nic nie oskarżał, gdyby pański rząd wniósł był do Sejmu ustawę o kredytach dodatkowych za rok 1927-28. Pan tę ustawę mógł był przedłożyć Sejmowi sto razy. I ustawy tej Pan nie przedłożył!

Dlaczego?

Pan wie: dlaczego, i wszyscy wiedzą: dlaczego. Nie było to dla nikogo tajemnicą. Mogłeś Pan unieścić w samym zarodku nawet myśl o oskarżeniu, ale nie miałeś Pan siły tego uczynić. Ale o tem nie piszesz Pan ani słówka.

Natomiast pisze Pan życzliwe uwagi na temat możliwości rozwoju parlamentaryzmu polskiego, i nie chce Pan brać udziału w „trochę odmiennych metodach” rządzenia (zdejmując kapelus przed tą grzeczną formą wyrazu). Mówi Pan o dzisiejszych „poczwarkowych” czy „zwyródniałych” formach parlamentaryzmu w Polsce. Ależ Pan sam pada ofiarą nie tych „poczwarkowych” czy „zwyródniałych” form — lecz właśnie antyparlamentarnej grupy rządowej, która chciała Pana usunąć już od roku, już wtedy, kiedy miał Pan zostać Marszałkiem Sejmu, aż do czasów ostatnich kiedy Pana chciano usunąć z Rządu i „odszkodować” posadą lukratywną potentata bankowego!...

O tem, Pan znowu nie pisze ani słowa, chociaż polityka wrogów Sejmu, a nie żadne nałogi Sejmowe — była Pańskim „martyrjum” od roku blisko, od chwili, kiedy Pan został szefem Rządu!...

Nie oszczędzono Panu i takich przykrości, od których się uczciwemu człowiekowi ciężko robi na sercu. Nie chcę tych ran odświeżać. Ale co Sejm miał z tem wspólnego? Czy jego „poczwarkowość”, czy „zwyródnienie”?...

Nigdy nie myślę twierdzić, że Sejm nasz jest ideałem parlamentu. Ma on

— jak wszystkie parlamenty — wiele złych, ale wiele i dobrych stron. Jest przedstawicielstwem narodu, który wzrastał w niewoli, w analfabetyzmie i w nędzy. Tak, jak ten naród, ma i jego przedstawicielstwo — obok wad — także dużo cierpliwości, dużo oddania się życzliwemu i zrównoważonemu kierownictwu, co jest właściwością dodatnią.

Jeżeli naród polski mógł np. dawać przez dwa pokolenia sprawiedliwych sędziów przysięgłych i wykonywać najwyższą władzę sądowniczą, — nie musi się składać z hebesów i zbrodniarzy.

Naród ten ma dużo idealizmu, chociaż dotychczasowy brak organizacji pozostawił ślady w formie wybujałego indywidualizmu, a szlachetczyzna głęboko w duszach posiadała butę i pychę, zbyt łatwo zmieniającą się z zewnętrzną uległością. W porównaniu jednak np. z Czechami, polski naród zawsze był łatwiejszy do rządzenia.

Trzeba nim jednak rządzić sprawiedliwie.

Kopanie, bicie, lżenie codzienne, poniżanie i upokarzanie obywateli nie mogą być w Polsce, ani nigdzie w Europie metodą rządzenia.

* * *

Czy zechce Pan Panie Profesorze, podczas pisania wspomnień swiatły swój umysł zająć rozważaniem i tych materyj?

Ignacy Daszyński.

STANOWISKO P. P. S.

Centralny Komitet Wykonawczy na ostatnim posiedzeniu swem powziął następującą uchwałę:

Przemówienia, wywiady i artykuły p. ministra spraw wojskowych Piłsudskiego, ogłaszane systematycznie co pewien czas, a znieważające i lżące całe społeczeństwo polskie, instytucje państwowe i poszczególnych obywateli, — mają charakter oświadczeń niejako urzędowych, a przeto

wyrządzają Państwu Polskiemu, tak samo jak jednostkom pojedynczym, ciężką krzywdę.

Centralny Komitet Wykonawczy oświadcza, iż Polska Partja Socjalistyczna będzie broniła do ostateczności Konstytucji demokratyczno-republikańskiej i praw ludowych oraz instytucji państwowych, poniżanych i zagrożonych zapowiedzią zahamowania ich działalności.

Nowy rząd Świtalskiego „Mocny Kurs” rządu pułkowników.

Po długich i ciężkich walkach wewnętrznych w łonie sanacji został powołany nowy rząd pułkownika Kazimierza Świtalskiego.

Zwyciężył kierunek grupy pułkowników. Rząd składa się w swej większości z oficerów czynnej służby lub w rezerwie.

Oto nazwiska wojskowych: Kazimierz Świtalski, Józef Piłsudski, Feli-

cjan Sławoj-Składkowski, Jędrzej Moraczewski, Aleksander Prystor, Ignacy Berner i Ignacy Matuszewski. Reszta, a mianowicie August Zaleski, Stanisław Car, Stawomir Czerwiński, Karol Niezabytowski, Eugeniusz Kwiatkowski, Alfons Kin i Witold Staniewicz — to cywile, którzy jednak przyzwyczajeni są do rozkazu, z czem wcale się nie kryją. Prasa sanacyjna pisze i zachwyca

